

wozów sztucznych), pestycydów fosforoorganicznych, fosforów i arsenu. Stwierdzono następującą zawartość NaCl: a) w treści żołądka — 0,34% i 0,65%; b) w treści jelita cienkiego — 0,51%; c) w wycinku jelita cienkiego — 0,30% i 0,37%; d) w wątrobie — 0,14%. Pozostałe badania dały wynik ujemny.

Biorąc pod uwagę przebieg choroby, całość objawów klinicznych, zmiany anatomo-patologiczne i wyniki badań laboratoryjnych za pierwotną przyczynę zachorowań trzody chlewnej w gospodarstwie B. uznano zatrucie solą kuchenną. Na skutek osłabienia organizmu w wyniku zatrucia nasiliło się enzootyczne zapalenie płuc oraz wystąpiła pastere-loza. Na wielkość strat miały wpływ niekorzystne warunki środowiskowe, nieodpowiednia karma oraz niedobór wody do picia. W

szczególności niedostatek wody, uwzględniając zatrucie solą kuchenną, rzutował w sposób zasadniczy na przebieg schorzeń w gospodarstwie. Stosowane zabiegi lekarsko-weterynaryjne dawały pozytywne rezultaty jedynie u macior i tuczników. Największe straty zanotowano w grupie warchlaków. Na podstawie przeprowadzonych badań nie udało się ustalić dokładnie źródła pochodzenia soli kuchennej. Przypuszczalnie zatrucie solą kuchenną zostało spowodowane podaniem świniom bezpośrednio przed wybuchem choroby niezdatnych do spożycia koncentratów zup w ilości 790 kg o zawartości 112 kg soli kuchennej.

Adres autora: dr habil. Stanisław Gołębiowski, Łódź, ul. Bolesława 5

SZ. S. WARDAPIETJAN

Odczyn wiązania dopełniacza przy brodawczy bydła

Ormiański Naukowo-Badawczy Instytut Hodowli i Weterynarii

W centrum uwagi wielu badaczy znalazło się ostatnio zagadnienie stosunku między nowotworem a ustrojem gospodarza. Jest to zrozumiałe, gdyż od stanu równowagi tego stosunku jak również przewagi nowotworu lub ustroju gospodarza zależą zahamowanie, rozwój lub regresja nowotworu. Wielu autorów zauważyło, że w niektórych przypadkach następuje aktywizacja naturalnych mechanizmów przeciwnowotworowych, co często doprowadza do pełnego wyleczenia zwierząt dotkniętych brodawczą.

Mechanizm doprowadzający do spontanicznego wyleczenia bydła chorego na brodawczą nie jest jasny. Przypuszcza się, że wśród czynników wpływających na stosunek ustroju do nowotworu określone miejsce może zajmować wytwarzanie przeciwciał. Dane z literatury odnoszące się do serologii brodawczy w ogóle, a brodawczy bydła w szczególności, są nieliczne. W dostępnej literaturze nie znaleziono danych co do odczynu wiązania dopełniacza (OWD) przy brodawczy bydła.

Celem niniejszej pracy było określenie obecności przeciwciał OWD u zwierząt chorych na brodawczą i u zwierząt wyleczonych.

Materiał i metody

Surowice zwierząt chorych i zdrowych inaktywowano przy 56°C w łaźni wodnej przez 30 minut, po czym przechowywano w chłodni bez środków konserwujących.

W charakterze antygeny użyto roztwór białka strąconego kwasem octowym przy pH 4,0 z wodnego wy-

ciągu świeżo rozdrobnionych brodawek. Białko to rozpuszczano w wodzie destylowanej przy pH = 7,0, a zawartość białka w roztworze określano metodą Kieldahla. Miano antygeny wyrażone w ilości białka w 1 ml określano empirycznie. Uzyskany antygen był przezroczysty, nie zawierał ciał antykomplementarnych i dostatecznie czuły przy zawartości białka 1 mg/ml. Konserwowano go merticlatem i przechowywano w chłodni. Układ hemolityczny przygotowano mieszając równe ilości 3% zawiesiny płukanych krwinek baranich i czterojednostkowej surowicy hemolitycznej. Odczyn nastawiano wg następującego schematu: 0,1 ml rozcieńczonej surowicy bydlęcej mieszano z 0,1 ml antygeny i 0,1 ml dopełniacza; czas wiązania przy 37°C w termostacie wynosił 30 minut; następnie po dodaniu do próbki 0,3 ml układu hemolitycznego próbkę wstawiano do 37°C i po 30 minutach odczytywano. Wyraźnie pozytywne wyniki oznaczano 4 plusami, pozytywne — 3 plusami, słabo pozytywne 2 i 1 plusem a ujemne minusem.

Wyniki i omówienie

Wyniki badania surowic zwierząt zdrowych i chorych na brodawczą podano w tab. 1.

Tab. 1. OWD z surowicami bydła zdrowego i chorego na brodawczą.

Surowica bydła (rozc. 1 : 20)	Ilość surowic	Wynik				
		++++	+++	++	+	-
Z pojed. brodaw.	30	—	3	17	4	6
Z brodawczą	16	9	5	1	—	1
Zdrowego	10	—	—	—	—	10

Surowice bydła posiadające pojedyncze brodawki dały wynik pozytywny w 80% a byd-

ła, u którego zmiany te wystąpiły masowo — 93,8%, przy czym odczyny były tu bardziej intensywne. U wszystkich zwierząt zdrowych OWD wypadł negatywnie.

Zwierzęta dotknięte brodawczycą leczono podobnie jak to podano w poprzednich doniesieniach (1, 2, 3) przy pomocy nasion *Poterium polygamum* (doustnie po 150 mg/kg z.c.c., jednokrotnie), a w 20 dni później zbadano metodę OWD. Wyniki przedstawia tab. 2.

Tab. 2. OWD z surowicami bydła leczonego nasionami *Poterium polygamum*.

Surowica bydła (rozc. 1 : 20)	Ilość surowicy	W y n i k				
		++++	+++	++	+	-
Z pojed. brodaw.	30	—	—	—	—	30
Z brodawczycą	16	—	—	—	—	16

Przy papilomatozie często obserwuje się spontaniczne wyleczenie. Wyniki OWD u bydła, które wyzdrowiało spontanicznie lub też u

którego usunięto przed 20 dniami brodawki chirurgicznie, przedstawia tab. 3.

Tab. 3. OWD u bydła po spontanicznym zniknięciu brodawek lub usunięciu ich chirurgicznie.

Surowica bydła (rozc. 1 : 20)	Ilość surowicy	W y n i k				
		++++	+++	++	+	-
Po spontanicznym zniknięciu brodawek	5	—	—	—	—	5
Po usunięciu chirurgicznym brodawek	8	—	—	—	—	8

Otrzymane dane wskazują, że przeciwciała OWD towarzyszą brodawczycy i po zniknięciu brodawek, niezależnie od metody leczenia znikają.

Piśmiennictwo

1. Wardapietjan Sz. S.: Agrijan AR Izwestja Siel.-Choz. Nauk Arm. SSR 3, 1968.
2. Wardapietjan Sz. S.: Medycyna Wet. 27, 34, 1971.
3. Wardapietjan Sz. S.: Medycyna Wet. 28, 156, 1972.

Tłumaczył: T. Jastrzębski

ZBIGNIEW BERNACKI
Toruń

Spostrzeżenia nad występowaniem i rodzajami wnętrstwa u skopów

U owiec Busse (3) uważa, że wnętrstwo jest wadą dziedziczną zkorrelowaną z unaroznieniem, a nosicielami czynnika genetycznego są głównie samce, ale mogą być również samice. Insulander (9) podaje, że wnętrstwo występuje bardzo licznie w angielskich hodowlach owiec, a w Australii (14) stwierdzono 0,3% wnętrstwa u tryków. Glembokij i Mojszejew (8) obserwowali wnętrstwo w 10—12% w większości obustronne u rasy meryno-prekos, natomiast Busse (3) w 25 hodowlach nasilenie od 8—18%. Kocetkowa (12) stwierdziła 10,37% wnętrstwa obustronnego i 1,5% jednostronnego w jednej hodowli meryno-prekos. Glembokij (7) obserwował 10,0% wnętrstwa jednostronnego i 90,0% obustronnego, a Dietz i Dorn (4) 26,1% wnętrstwa jednostronnego i 73,9% obustronnego. Vöhringer (15) uważa, że przewaga wnętrstwa obustronnego u owiec jest trudna do wytłumaczenia. Küst i Schaetz (13) podają, że wnętrstwo u owiec zachodzi rzadko, natomiast Koch, Fischer i Schumann (11) uważają,

że niektóre rasy są szczególnie predystynowane do występowania tej wady, która może dochodzić do 30% wyrządzając poważne straty gospodarce.

Celem badań było prześledzenie ilości i rodzaju wnętrstwa u polskich owiec merynosowych, jak również pokazanie różnic w wielkości i czynności pomiędzy jądrami wnętrów, a jądrami normalnych baranów.

Materiał i metody

Przebadano w latach 1971—72, 732 skopy w wieku powyżej 10 miesięcy, pochodzące z terenu województwa bydgoskiego (głównie z czterech powiatów). Wszystkie jądra wraz z najądrzami ważono, a w siedmiu przypadkach wnętrstwa obustronnego i czterech prawostronnego przeprowadzono dokładne badania testometryczne, podobne do stosowanych badań testometrycznych u bydła (6).

Określano również wielkości gruczołów pęcherzykowych oraz szukano plemników w przewodach najądrzy wyciskając ich zawartość na szkiełka podstawowe i oglądając w preparacie niebarwionym pod powiększeniem.